

TELEGRAFUL ROMÂN

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru strălătat pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

„După anchetă.”

— Al doilea articol al lui Mocsary Lajos. —

„Da, ar trebui să strângem la o altă această națiune politică sfâșiată, însă nu prin crearea unității de limbă, care în situația dată nu este altceva, de cât o *utopiă*. Fantasmagoria (ábrándozás) unității de limbă nu poate forma temelia politice naționale, n'ar fi permis să de directivă legislațiunii și guvernului, ori să eșereite vre-o influență asupra lor. În ancheta recentă pentru instrucția poporală, ideea dominantă a fost necesitatea unității limbii magiare, *magiarizarea generală*, și au fost de aceia, cari au spus-o acesta pe față, ear' alții au exprimat-o așa, că reclamau luarea instrucției primare în resortul statului, ceea-ce este identic, căci este lucru de sine înfeles, că statul nu poate întreține de cât școle magiare.

Privim cu invidie la națiunile unitate, în rasă și limbă, dar' pe noi ne-a așezat providența în partea de sud-est a Europei, unde istoria a amestecat de-avalma popore de toate rasele și limbile, așa, că *nici nu se poate imagina înțelegerea de state naționale*, fie mari, fie mijlocii, fie mici, chiar dacă vre-o cataclismă ar face tabula rasa și ar răsturna toate cadrele configurațiilor actuale politice, dând compasul în mâinile poporelor, ca să-și fixeze pe baza unității de rasă și limbă cadrele nouelor lor state. Nu ne putem imagina astfel de formațiuni, în cari pe teritoriul statelor, fie mari sau mici, să nu fie enclavă de naționalități, cu cari neconținut ar fi necaz, ca și acum. Poporele simt instinctiv puterea inherentă acestei situațiuni și de aceea nici nu e lipsă de unitatea de rasă și limbă. Configurațiunile istorice au destule șanse de existență și fără de asta, numai să nu forțeze situațiuni pe cari singuraticile naționalități se le găsesc nesuportabile. În acest uriaș cuib de furtuni, — căci așa este nu numai Balcanul turcesc, ci întregul sud-est al Europei — nu este alt chip de traiu, decât de traiu în felul lumii civilizate, și nu este alt chip pentru evitarea vecinilor sguduiri, de cât *se primim statul quo, pe care l'a creat istoria pentru raporturile naționalităților*. Trebuie să se evite ori-ce înăsprire a diferențelor de naționalitate. Nu trebuie să nedreptăm pe nimeni. Trebuie să respectăm libertatea personală. *Nu trebuie prin urmare atacată nici limba, nici religia cuiva*. Trebuie să se măsore tuturor cu măsură egală nu numai din sarcinile, ci și din favorurile ce poate să le ofere statul. Trebuie să ne ferim de *răvnirea asimilării naționale pe calea unității de limbă*, căci de giaba o spunem d. e. noi Magiarii, că nu vrem să violentăm, logica acestei politici necesarmente duce acolo, că facem tot contrariul și nu cum ar pretinde politica de naționalități singur corectă.

În loc să alergăm după fantoma deșertă a *magiarisării generale*, care acum duce la estravanța școlilor poporale cu limba de propunere peste tot magiară, sau la trecerea la stat a instrucțiunii poporale, ar fi mult mai bine să cercetăm mai de aproape, dacă în adevăr este o nenorocire atât de

mare faptul, că nu suntem națiune cu limbă unitară?

Ore nu este și aici așa, că în lumea această toate lucrurile își au partea bună și rea, umbră și lumină? Și dacă cugetăm puțin cu sânge rece și nepreocupați, vom vedea, că tocmai situația noastră cu naționalitățile, care acum ne deprimă așa mult și ne mână la fapte estravagante, ne ofere prospecte sigure, ca Ungaria independentă să se înconjure cu o *cunună unilă de popore aliate*, și prin aceasta să-și dobândescă o poziție puternică în familia poporelor europene, întocmai cum a fost pe timpul dinastiei arpadiene. Aparițiunile acelea mari de naționalități, cari trăiesc cu noi și ale căror înrudiri de rasă și limbă trăiesc în vecinătatea noastră în state independente, formeză astfel de legături între noi și acele state, cari pot constitui baza unei alianțe firești, permanente și strinse. Amicul amicului meu este și amicul meu, ruda rudei mele este și ruda mea. Pote să se ivescă între noi câte o certă familiară, însă dacă se ivesc interese serioase sau chiar interese de existență, atunci se valorază postulatele ordinii naturale a lucrurilor.

Am putea noi de pildă să privim cu suflet liniștit, când colosul de miazănoapte ar strivi România, a cărei existență și înflorire este legată de inima a trei milioane de oameni, cari sunt cetățeni ai statului ungar? Și earăși, membrii națiunii române nu ar avea ore un viu interes, ca Ungaria să ajungă și să rămână într-o situație, ca frații lor de aici să aibă o prosperitate în totă privința și să nu fie aici numai o colonie exploatată de o putere străină? Tot așa suntem cu Sârbii. Faptul, că sub un acoperământ cu noi locuiesc un milion de Sârbi, ne asigură simpatia și alianța intimă a rasei dominante din Balcani, a Sârbilor. Cu Românii și cu Sârbii putem avea astfel de relațiuni de alianță, care se va deosebi de alianțele efemere înscodite de diplomați, și în cari în timp scurt din amic se face dușman și din dușman amic.

Intr-o astfel de conformație a relațiilor zac șansele mult pomenitului imperiu unguresc, căci complexul națiunilor cari trăiesc în alianță făcută pe temeiul firesc, au ocupat loc printr-marile puteri cu rangul de imperiu. Astfel, și nu pe calea, cum voia într'un rind o foie din Budapesta să pună bazele imperiului său magiar prin octroarea culturii magiare tuturor poporelor. Astfel poate să se întorcă spre bine situația, în care acum credem că residă cauza principală a slăbiciunii noastre.

Provocându-ne la situația naționalistică vom acum să împedecăm avântul simțului național. Ni-se repetă neconținut capacitatea, că sub aripile vulturului cu două capete putem să aflăm scut sigur, că nici nu avem altă problemă mai de însemnătate, de cât să facem, ca scutul acesta să ne fie cât mai sigur, cât mai puternic. Să nu ne lăsăm însă a fi seduși.

Am putea să trăim și din omenia noastră, dar' ar fi negreșit necesar să urmărim o politică corectă față cu naționalitățile și să nu împedecăm prin procedură nechipzuită valorarea părții

bune a raporturilor naționalităților. Să ne gândim la viitoriu! Să ne gândim, că nu poate dura vecinic situația actuală, conform căreia o națiune de 20 milioane de pe un teritor de 6000 miluri pătrate este provincia acestui conglomerat de monarchie.

Pote că unii se amăgesc cu aceea, că situația această o putem folosi, ca să magiarisăm toate rasele străine (?) și că totuși asta ar fi baza cea mai sigură a viitoriului nostru. Eror fatală! Întăiu pentru-că acele rase nu sunt sfarmituri ale vre-unei națiuni în agonie, ci *membrele cu conștiință deplină ale unor națiuni ce formeză state independente*, din care causă *magiarizarea generală este o iluzie deșertă, după care zadarnic alergăm*. Al doilea, pentru-că puterea ce domnește asupra noastră, nu-i pasă, ba chiar îi convine, ca să ne facem cât mai odioși înaintea naționalităților, și în același timp se îngrijește, ca arborel să nu crească până în ceru și să rămână nealterat sistemul de „Gleichberechtigung” și al „triburilor de popore”.

Iată planul dlui ministru Berzeviczy. Sunt mulțămii cu el adevărații șovinisti?

Budgetul instrucțiunii publice. Comisiunea financiară a dietei a dezbătut Vineri, 10 Iunie n., budgetul ministerului de culte și instrucțiune publică pe anul curent. S'a dat deci de nou ocaziune celor ce ar dori să vadă țara această peste noapte devenită magiară, în limbă și sentimente, să își spună dorințele și să își formuleze pretensiunile. S'au și folosit de acest prilej, în plină măsură. S'a accentuat de nou, din mai multe părți, necesitatea stațificării învățământului public pe întreaga linie, necesitatea înființării unui seminar de rit grecesc în Budapesta, necesitatea înființării unui episcopat magiar greco-catolic, și multe de acestea.

Ministrul de culte și instrucțiune publică, rezervându-și dreptul de a-și espune programul detaliat în plin parlament, a făcut în comisiune declarațiuni mai scurte, pe cari le reasumăm în următoarele:

Intențiunile dsale sunt cuprinse în proiectul de lege care acum de curând a fost discutat în ancheta școlară. În acest proiect e trecut minimul ce se poate cere în interesul limbii magiare. P' dore că naționalitățile fi atacă proiectul, dar' din acest motiv nu va păși pe terenul retorsiunii. Dorește să fie trecut în lege numai aceea ce asigură interesele de stat magiar și dreptul limbii magiare.

Legea de la 1868 a stabilit principiul, ca fie-care copil să fie instruat în limba sa maternă. Principiul acesta are să fie restrins, în interesul limbii de stat, dar' de tot negat nu poate să fie. Bisericiile se basază pe acest principiu când cer limba maternă ca limbă de propunere în școlele lor. Voeste, ca fie-care copil să învețe ungurește în școala poporală, dar' mai departe nu poate merge. Pedagogiile au fost de secol în mâinile confesiunilor și astfel prin stațificarea calificațiunii s'a făcut un mare pas înainte.

Cu privire la propunerea făcută, ca să se ceară, ca toți preoții să știe ungurește, ministrul a răspuns astfel: Legea de la 1846 vrea să eșecute dispoziția referitoare la cunoșterea limbii magiare din partea tuturor preoților, dar' dacă rezultatul nu se vede, este a se atribui faptului, că legii acesteia îi lipsește sancționarea. Și nici art. XX din anul 1848 nu poate să deo eficacitate acestei dispozițiuni. Chiar și cu privire la controlarea pregătirii ce se dă preoților, legea dă guvernului puțin rază. Chestia înființării unui seminar de rit grecesc în Budapesta și a unui episcopat magiar greco-catolic, ministrul o va studia. Pe sēma Magiilor de lege gr.-cat. se vor compune și tipări cărți liturgice magiare. Spesele sunt trecute în budgetul anului curent. Eșecutarea legii despre as-

lele de copii îi zace la inimă, și regretă, că până acum eșecutarea nu s'a prea putut face. Sunt greutăți financiare de învins.

Acestea sunt, pe scurt, declarațiunile pe cari dl ministru de culte și instrucțiune publică le-a făcut în comisiunea financiară, și pe cari le va desvolta mai pe larg cu ocaziunea desbaterii budgetului resortului seu în plenul dietei, când apoi vom avea ocaziune să cunoștem și mai bine intențiunea guvernului cu privire la instrucțiunea publică a țerii, și cunoșcându-le în mod mai amănunțit, ne vom putea spune cuvântul asupra lor.

Apărarea școlilor noastre.

Dăm, după „Unirea” din Blaj, cuvântarea Esclenței Sale, domnului Metropolit Dr. Victor Mihalyi, ținută în 30 Maiu n. c. în ancheta școlară, convocată de domnul ministru al instrucțiunii publice la Budapesta. E următoarea:

Esclența Văstră Dle Ministru! Onorată conferență! Înainte cu trei luni s'a sfârșit acea luptă de proporții nespuse de mari, prin care s'a dus în deplină în Franția secularizarea instrucțiunii. Lupta această de abia credem că s'a sfârșit, pentru-că acolo au exilat zeci de mii de bărbați de specialitate, cari până aci mult au lucrat pentru promovarea intereselor patriei. În Germania, cu deosebire în Stuttgart, chiar acum decurg pertractările pentru regularea instrucțiunii poporale și a dreptului de controlă, ce ar fi de a se eșercia din partea statului. Acestea două curente: din Franția și Germania, sunt cu totul opuse, întru cât în Germania, față de controlă ce o eșerciează biserica asupra instrucțiunii poporale, statul se poartă mult mai conciliant, până când în Franția, de-și e stat unitar, de-și nu permit, ca cei din Normandia, Bretagne și Celții să învețe în școala poporală în limba lor, ma nu permit nici aceea, ca să se facă catechisarea în limba celtică, de-și li-a succedat a contopi feliuritele rase, totuși față de școlă au folosit măsuri foarte volnice. Acesta arată cum că limba unitară în stat nu e suficientă spre a se putea înțelege, ci au trebuit să recurgă la mijloce pe cari celelalte state n'ar fi îndrăsnit a le folosi. Douăzeci mii și mai bine e numărul acelor bărbați de școlă, pe cari i-au exilat din țară. Din această cauză află de lucru foarte natural, că înaltul guvern urmărește instrucția poporală cu osebă atențiune și prin proiectul ce ni-s'a comunicat dorește să pună în praxă atari reforme, pe cari le crede de necesare în interesul patriei și în scopul ca legea despre instrucția poporală să se eșecute mai cu succes, de cât până acum. Când iau și eu cuvântul față de proiectul de sub discuțiune, îmi cer scuzele, dacă nu voi fi în stare a-mi desfășura ideile în limba magiară cu deplină claritate. (Voci: Vorbește foarte bine ungurește! perfect!) Cu permisia dvăstre amintesc, că până pe a V cl. gimn. drept, că am învățat ungurește, dar' deja din cl. VI nemțește și ungurește, în a VII și a VIII numai nemțește, maturitatea am depus-o în Kașovia nemțește, după aceea am învățat șese ani în Roma latinește, nici odată însă n'am studiat în școli românești. După aceea șesă ani am propus în Gherla teologia latinește apoi am ajuns ca secretariu metropolitan, și mai târziu ca Episcop la Lugoj. A trebuit să predic românește, să concipiez românește, și azi sunt în poziția, că trebuie să duc corespondență în cinci limbi: în limba mortă latină și în alte patru, limbi vii. De aceea îmi cer scuzele, dacă nu toate espresiunile îmi vor fi potrivite.

Proiectul din cestiune îl văd vătămător prima dată față de părinți, fiind-că spre a înăsprî obligământul de a cerceta școala, declară de transgresiune, ce e de a se pedepsi cu

100 cor. faptul, când părinții nu și-ar înscrie la școală copiii obligați la frecventarea ei; mai departe pedepsește cu 30 cor. pe aceia cari și numai într-o zi n'ar cerceta școala. Această dispoziție este foarte aspră, și cum s'a exprimat dl episcop reformat Antal Gábor, este și extrem de strictă. După a mea părere de aceea, pentru-că obligământul de a cerceta toți copiii școlă, după părerea tuturor pedagogilor, nu poate fi realizat nicăieri pe deplin. Aceasta a prevădut-o și proiectul când a permis dispensarea de la școală nu numai pentru cei cuprinși de boale lipicioase și pentru cretini, fără și pentru aceia, cari locuiesc mai departe de școală ca trei kilometri; dar' o demostrează convingerea tuturor statelor, chiar și a statului ungar, că e cu neputință, ca toți cei obligați să-și cerceteze școala. Cu deosebire e cu neputință aceasta prin localități muntoase. Articl. de lege XXXVIII—1868 dispune asupra școlilor ce sunt de a se înființa prin cătune. Legea din 1868 nu face amintiri de satele de munte, dar' cestiunea aceasta și acolo e tot atât de gravă. Inspectorul de școle din comitatul Clujului de pildă, știe foarte bine, că în comuna Rătiș, a cărei estindere e de aproape 80 klm, și casele îi sunt foarte împrăștiate, nu pot fi constrinși la cercetarea școlii toți cei obligați. Așa dar', dacă din cei 500 mii, cari nu se bucură de instrucțiune, subtragem numărul acelora cari din cauze fizice și morale nu pot cerceta școala, ori numai cu mari greutăți, atunci numărul de 500 mii scade foarte tare, și noi tare ne-am pute bucura, dacă la noi barăm 82% ar pute cerceta școala.

Găsesc vătămătoare ordinațiunea aceasta pentru părinți și pentru faptul, că mulți dintr-ei sunt într'astfel de împrejurări materiale și morale, cât nu sunt în stare a-și îmbrăca toți copiii obligați la școală și astfel, câte un copil obligat la școală e constrins a ședea în casă din Novembre până în Martie. Să considerăm și aceea, că mai ales în ținuturile românești, mama nu 'și prea poate lăsa copila de a casă având trebuința de ea în gospodăria casei; în tot decursul ernii mama tórce, țese în, cânepă, lână și bumbac, și copila de 10, 12, 15 ani îi dă mână de ajutor. S'a întemplat cu mine, că făcând visitațiune prin comitatele Caraș și Timiș, n'am aflat la școală nici o singură copilă. (O voce: chiar pentru aceea trebuia pedepsit). Aceasta e o împrejurare foarte momentuoasă, pentru că dacă soția nu se îngrijește de aceea, ca să-și îmbrace bărbatul, copiii și servitorii cu haine țesute de ea, atunci soțul ei merge la vîlădica și se plînge, că nu-i trebuie femeia aceea, pentru că nu-și împlinește datorințele de consorț. Trebuie să meditam serios, că ore folositor e pentru patrie și cetățeni, dacă împiedicăm pe mama, ca să se îngrijescă de îmbrăcarea familiei? Legea le-a prevădut toate acestea, și pentru aceea §. 53 din art. de lege XXXVIII—1868 dispune, că băiatul de 10—12 ani nu 8 ci numai 6 luni să umble la școală, la băieții mai mari de 10 ani în satele în cari locuitorii se ocupă cu agricultura, senatul școlastic poate permite, ca pe timpul când e lucrul câmpului mai mult, copiii, afară de cele două luni de vacanță, încă două luni să nu umble de cât la școala de Duminecă.

Dl referent zice, că acelea șese luni sunt prea puține, dacă în cele două luni copilul de 10—12 ani nu poate fi constrins, de cât la școala de Duminecă. Prin proiectul de față nu numai că ștergem favorul de care s'ar fi bucurat băiatul respectiv ori părinții lui, ci mergem și mai departe și pretindm, că dacă respectivul băiat de 12 ani trecut, nu corespunde condițiilor cuprinse în §. 14 al proiectului de lege din cestiune, atunci e dator să mai umble încă un an la școala de toate zilele. Cassază dar' acest proiect favorul, ca băiatul în ultimii ani să umble numai la școala de repetiție și pe lângă aceasta îl mai constrînge eventual la un an de școală, dacă nu-i în stare să-și însușească în un așa grad limba magiară, ca într'împrejurările, într' cari trăiește, să-și poată exprima curat și exact gândirile și să știe ceti fluent, scrie după ortografie și calcula. Iertăți-mă! dar' aceste sunt niște pretensiuni atât de grele, în cât une-ori nici chiar tineri cari au sfîrșit gimnasiul, nu sunt în stare a le duce în îndeplinire. Cu mine s'a întemplat odată, de am recomandat de subnotar la președintele tribunalului pe un tiner jurist, care de altcum era magiar, și l'am rugat să-l propună spre a fi numit și am primit de la pre-

sidentul tribunalului răspunsul, că cum pot cere așa ceva de la el, când respectivul concurent nici nu știe scrie corect ungurește. Cum s'ar puté dar' pretinde de la copilul de 12 ani, care nici nu e magiar, ca să învețe în așa măsură ungurește, în cât să-și poată exprima corect ideile și să știe scrie și ceti fluent? Cel puțin pe baza experiențelor, ce și-le-au câștigat dnii inspectori școlari la fața locului, s'ar puté constata, că aceasta e o așa pretensiune, cât nici în școlile cu limbă de propunere magiară nu se poate realiza. (Polonyi Géza: Numai cunoștințe elementare se pretind!) Vătămător aflu proiectul, și pe baza enunțatiunilor dlui ministru, că proiectul nu e încă într' toate cristallizat, îndrăznesc a spune, într'u cât îi aflu dispozițiile din cale afară severe. (Va urma.)

Conferențele învățătorești.

Cercul Dej.

(Fine).

În numele comisunii din protopresbiteratul Dejului raporteză referentul acesteia George Prigónă.

Comisiunile permanente propun, ear' conferența statorește pentru sesiunea anului viitor următoarele teme:

I. Teme teoretice:

1. Rolul societății în educațiune și raportul dintră școală și societate. — Referent: Ioan Cotuțiu.

2. Însușirile școlilor repetiție agromonice, pentru promovarea și dezvoltarea stării materiale a poporului și modul cum ar trebui să se organizeze aceste școle pe lângă școlile noastre confesionale. — Referent: Eugen Tănăsă.

II. Prelegeri practice:

a) Religioane: Bogatul și săracul Lazăr, pentru desp. IV. Prelegători: Augustin Herman și Leon Ursace.

b) Limba română: Tractarea pielei „Doi fii mulțamitori” (piesa 6 pag. 27. Carte de citire a III-a de Popescu-Dr. Șpan) cu privire la ceti, conținut și aflarea textului. — Desp. V. Prelegători: Leontina Beșă, Ioan Cotuțiu din Diug, și Ioan Griga.

c) Geografie: Locuitorii comitatului din punct de vedere național, confesional, al ocupațiunii și modului de viață, pentru desp. III. — Prelegători: Aurel Chifa, George Danciu, și Mihail Oros.

d) Limba magiară: *A tavasz*, prelegere practică după metoda Schullerus-Popoviciu. — Prelegătorii: Grigorie Șuteu și Simion Pahone.

e) Cântul: Tractarea unei poezii cu privire la text și melodie. — Prelegătoare: Maria Bozga și Leontina Beșă.

Conferența își exprimă dorința, ca prelegerile practice să fie lucrate în scris și toți ceilalți membri să caute să fie orientați asupra acelora, ear' temele teoretice să se înainteze comisariului consistorial cel puțin cu o lună înainte de ținerea conferenței, pentru a le puté trimite spre criticare învățătorilor pe cari îi va designa.

Se purcede la alegerea comisunilor permanente.

Ca membri în comisuniua permanentă pentru protopresbiteratul Bistriței se aklamază: Ioan Cotuțiu, Leontina Beșă și Simion Pahone; ear' în comisuniua pentru protopresbiteratul Dejului: George Prigónă, Augustin Herman, și Teodor Coroian.

Învățătoarea Maria Bozga propune și conferența decide: „Preaven. consistoriu archid. să binevoiescă e intervin pe calea sa la înaltul ministeriu, pentru a li se acorda și învățătorilor nostri confesionali „favorul pe care îl au învățătorii de stat în călătoria cu trenul”.

În fine conferența își exprimă dorința, ca Preaven. consistoriu să binevoiescă a designa ca loc pentru ținerea conferenței în anul viitoriu orașul Dej sau eventual parochia Ciceu-Giurgești.

Terminându-se cu acestea agendele conferenței învățătorești din anul acesta, dl comisariu consistorial dă expresiunea complăcerii sale pentru viul interes și frumoșele cunoștințe, cari s'au manifestat în desbaterea obiectelor petratate în cele 5 ședințe. Dorind membrilor reintorcere sănătoși la căminele lor și punându-le la inimă împlinirea cu sumpătate a datorinței într' orice împrejurări, declară conferența pentru anul acesta de închisă.

Partea socială.

În decursul zilelor de conferență, cari sunt zile de grea muncă, și pentru mulți de încordată atențiune, cu multă satisfacție trebuie să constat, că am avut și ore de distracție.

Învățătorii din Borgo-Bistrița ne-a surprins foarte plăcut prin arangierea unei producțiuni declamatorice-teatrale, ce a avut loc în ziua de sfântul George s'era în sala de învățământ a școlii din Borgo-Bistrița.

Reprezentatiunea s'a dat cu elevii școlii elementare și de repetiție din Borgo-Bistrița. Programul de o estensiune corespunzătoare a fost executat spre mulțămirea publicului.

Programul s'a terminat la 10 $\frac{1}{2}$ ore s'era, după care s'a început numai decât dansul, „Someșana”. Cu însuflețirea de la început s'a continuat petrecerea până la orele 3 după mezul nopții.

Sâmbătă s'era în 24 April după încheierea ședinței a IV-a am făcut apoi toți excursiune până la minunata fabrică de ferestru din Borgo-Bistrița, unde învățătorii de stat de la numita fabrică Emil Molnár a binevoit a ne conduce preste tot locul și a ne servi cu explicările și înviațiunile necesare.

Societatea de lectură din B-Prund a binevoit a ne împrumuta mult prețuitul seu fonograf și astfel tot Sâmbătă s'era după reîntorcerea din excursiune am avut fericirea de a asista și la un prea frumos concert fonografic. Tote piesele au fost executate spre cea mai deplină mulțămire a tuturor celor prezenți. Foarte mult însă a plăcut „hora din Vâlcele”, care s'a și repetat de mai multe ori. Duminecă la 25 April cu trenul de 10 $\frac{1}{2}$ am plecat toți către casă, ducând fie-care în sine frumoșe suveniri de la această conferență ținută pe încântătoare vale a Bărgăului.

Georgescu.

NOUTĂȚI

Anchetă pedagogică. Ministrul de culte și instrucțiune publică a convocat pe 17 Iunie n. anchetă pedagogică la Buda-pesta pentru a-și da părerea asupra proiectului de lege, referitor la reformele școlare. Au primit invitare 39 învățători, aproape toți directorii la școlile elementare de toate ori comunale. Dintră învățătorii școlilor noastre nu a fost invitat nimeni să facă parte din anchetă.

Casina română din Bistrița a fost închisă, după cum scriu zările magiare, și comitele-suprem al comitatului Bistrița-Năsăud a deschis cercetare. Ce o mai fi și asta?

Din Câmpuri-Surdue ni-se scrie, că dl Dr. Aurel Vlad, deputat dietal, a trimis pentru biblioteca populară, ce se înființează acolo, suma de douăzeci corone.

Ordinea examenelor la școala elementară de fete a „Keununei femeilor române din Sibiu” la finea anului școlar 1903/4. Marți în 21 Iunie 1904: de la orele 8—8 $\frac{1}{2}$ religioana, de la orele 8 $\frac{1}{2}$ —9 limba română, de la orele 9—9 $\frac{1}{2}$ comput, de la orele 9 $\frac{1}{2}$ —10 limba magiară — cu toate clasele, de la orele 10—11 limba germană și geografia cu cl. III. și IV. La orele 11 a. m. cântări, declamări și încheierea festivă a anului școlar. Sibiu, 14 Iunie 1904. Direcțiunea.

Ordinea examenelor publice la școala română gr.-or. din Seliște, cu finea anului 1903/1904. Vineri 4/17 Iunie a. m. cl. I elevi, învățătorii: Iuliu Crișan. Vineri 4/17 Iunie a. m. cl. I elevi, învățătorii: A. German. Vineri 4/17 Iunie a. m. cl. II elevi și elevi, învățătorii: S. Mihăilțan. Vineri 4/17 Iunie p. m. cl. III elevi, învățătorii: I. Iacob. Vineri 4/17 Iunie p. m. cl. III elevi, învățătoare: C. Stoica. Sâmbătă 5/18 Iunie a. m. cl. IV elevi și elevi, învățătorii: P. Giura. Sâmbătă 5/18 Iunie a. m. cl. V elevi și elevi, învățătorii: C. Cristin. Sâmbătă 5/18 Iunie p. m. cl. VI elevi și elevi, învățătorii: D. Lăpădat. La 5 ore examen de gimnastică cu cl. IV, V, și VI, inv. S. Mihăilțan. Duminecă 6/19 Iunie, la 9 ore a. m. cursurile I, II, și III, ale școlii de repetiție economică. La 1 $\frac{1}{2}$ ore producțiunea copiilor și fetițelor de la asil, instructoră: Leontina Muntean. La 11 ore încheierea festivă a anului școlar în biserică. În decursul zilelor de examene lucrurile de mână și desemnurile vor fi espuse în o sală de prelegere. Observare: Examenele se încep a. m. la 8 ore, p. m. la 3 ore. Seliște, la 1/14 Iunie 1904. Direcțiunea școlii: D. Lăpădat.

De pe câmpul de războiu. Știre^a despre nimicirea armatei japoneze a treia nu se confirmă. Faptul e însă, că în jur de Port-Arthur Japonesele operează stranic pentru luarea cetății. Știrile despre fazele acestor operațiuni însă nu prea sunt clare. Unele spun, că cetatea ar fi cădută deja, altele (din isvor ruse) că atacurile japoneze au fost respinse. Probabilitatea e însă, că asaltul și lupta decisivă nu s'a dat încă, ci numai peste câteva zile are să urmeze.

În același timp oștirile de la nord, în Mandjuria, se apropie tot mai mult una de alta și probabil că și acolo vor urma câte de curând lupte mari. Conform unor știri, în ofensivă e oștea lui Kuroki (japoneză), după altele însă generalul Kuropatkin (comandantul suprem al oștirilor rusești) a luat ofensivă, înaintând spre cea japoneză.

Din creșterii sărăcimei seduse și mâ-nate de agenții socialisti în nenorociri ca cea de la Aleșii, matadorii „partidului social-democrat” au adunat sute de mii. Spun adecă unele ziare, că Bokányi Dezső, unul dintră acești matadori, când s'a fost răspândit fama că guvernul volestă să disolve comitetele socialiste ale muncitorilor de diferite branșe (așa zisele „szakszervezetek”) a luat toți banii și i-a depus la bănci din străinătate, ca să nu 'i potă confiscă guvernul. Și acești bani se urcă la sumă de mai multe sute de mii. „La tot casul e interesant, cum dispun acești ilustrii feți de partid asupra sutelor de mii de corone, adunate din groșițele omenilor săraci — fără nici o controlă”, zice o fôie de această.

După un secol. . . În 21 Iunie se va face desvelirea monumentului ridicat pe câmpul memorabilei lupte din 17—18 Iunie 1815, cunoscută în istorie sub numirea „lupta de la Waterloo”, în care apusese pentru totdeauna stăua marelui Napoleon. Monumentul e un obelisc înalt, în vîrf cu vulturul francez, și e făcut de sculptorul francez Gêrôme. După desvelire se va da banchet în măjeriștea în care în noptea de 17 spre 18 Iunie 1815 'și avea cuartirul general Napoleon. Lupta de la Waterloo 'și are această numire de la Englezi, fiind-că la Waterloo 'și avea cuartirul general generalul Wellington; Prusiicii o numesc „lupta de la Belle-Alliance”, unde stătea centrul oștirilor franceze, ear' Francezii o numesc „lupta de la Mont-Saint-Jean” (sat), fiind-că satul acesta era cheia poziției strategice a oștirilor engleze.

Cadou scump musenului din Belgrad. Se raportează din Belgrad, că Natalia, mama regelui ucis Alexandru al Sêrbiei, a donat musenului național din Belgrad armele regelui Milan, soțul, și ale regelui Alexandru, fiul ei, pe cari avea să le moștenescă din averea rămasă după fiul ei. Se scrie că moștenirea aceasta valorează cel puțin un milion de corone.

Dr. juris — calfa de măsurii. Dr. Eöry Gyula nouă ani de zile a fost funcționar la magistratura orașului Buda-pesta, fiind opt ani practicant de conceptist. A avut însă nenorocirea de a fi fost dislocat la o filială de la periferie și astfel la toate alegerile pentru post mai bun a rămas în minoritate față cu favoriții aplicați în gremiul magistraturii. Sêptemăna trecută încă a rămas în minoritate, fiind aleși concurenții din gremiu. Năcăjit de continua preterare, Dr. Eöry și-a dat demisia, spunend că nu voeste să mai stee în serviciul magistraturii, unde nu munca onestă, ci protecțiile câștigă avansare funcționarior. Se va dedica meseriei, care răsplătește mai bine hărnicia omului. — Cum în capitală numai înainte de amiază se țin la oficii ore oficioșe, Dr. Eöry în timpul liber de după amiază se ocupa cu măsuritul, întrase învățacel după totă forma la un măsurii și în luna trecută a fost eliberat calfa. Are deci calificațiunea prescrișă pentru a eserca pe acotela proprie meseria această.

Foc pustiitoriu. În comuna Alsó-szalok (lângă Eperjes) un toc mare a mistuit Marți în sêptemăna trecută 63 case, 236 clădiri economice, 32 vite mari, 46 porci și toate sculele economice aflătoare în clădirile arse. La stingerea focului au îndurat răniri grave unsprezece omeni, cari acum se află în îngrijire medicală în spitalul din Eperjes. Asigurate au fost numai nouă case.

Esplosie uriașă. O esplosie cum nu s'a mai pomenit încă, au putut vedé Vineri cei câțiva oșpeți invitați a nume din partea ingineriului Redlich. A nume, pentru a câștiga pētra de lipsă la regularea Dunării, s'a spart cu dinamit un pārete de pētra înalt de 130 metri, din cariera de pētra de la Greifenstein. Spre acest scop au fost puse în trei tarne ale carierei 11.700 kilograme de dinamit, căruia prin conduct electric i-s'a dat foc de la distanță de 150 metri. Detunătura a fost așa de uriașă, în cât a umplut de spaimă pe toți oșpeții. În urma esplosiei s'a capătat material în cantitate de 120.000 metri cubici.

Toți sunt independenți... Dr. Pályi Ede, redactorul responsabil al ziarului „Magyar Szó” a început în numărul de Sâmbătă să publice o serie de articole sub titlul „Tragedia partidului independent”. În primul articol din această serie zice și următoarele: „Împingă-ne curentul politicii de zi în ori-și-care partid: în inima noastră toți suntem magiari, toți suntem de sentimente independenți; ori apoi nu suntem magiari, ci suntem ai dracului”. Cum ai zis, nene Pályi!?

Chlorosa (Bleichsucht) este un morb lătit, care se ivește în deosebi la fete, în anii dezvoltării. Se distinge prin colorarea galbenă ca cearea a feței, slăbiciune și oboselă în picioare, bătaie de inimă și prin proces neregulat de mistuire. Nașterea acestui morb în cele mai multe cazuri este a se atribui stomacului stricat și în deosebi împrejurarilor, că nu se dă corpului îndeajuns astfel de mâncări, cari se cer pentru formarea sângelui, într-o cari încă însemnat rol ferul, conținut de multe alimente. Pentru combaterea chlorosei se cere în prima linie întărirea organismului slăbit și promovarea formării sângelui prin luarea de fer. În scopul acesta se potrivește mai bine *somatosol de fer*, care e preparat din carne și conține ferul în formă ușor de luat. Ea produce în scurt timp îmbunătățire în starea generală a sănătății, produce poftă de mâncare, și ridică puterea și greutatea corpului în mod surprinzător.

Mântuit de la moarte. Un om ôre-cândva des-nădăduit trimite inventatorului crucei duple electro-magnetice nr. 86967, dlui Albert Müller, Budapesta V. Vadsz-u. 42/V următoarea scrisoare de mulțumită: „Stimate dl. Müller! Înainte de toate te încunoscîntez, că sunt un om sărac și băla m'a silit să intru într-un spital din Budapesta, apoi am stat 3 luni sub îngrijirea doctorilor din Zombor și toate acestea m'au costat 200 cor. fără ca să mă pot vindeca, ear' doctorii au pierdut nădejdea și eu trebuia să mor. Din întâmplare am dat de vestea crucei duple și am comandat-o purtându-o pe piept după cum mi-ai scris. În scurt timp, în 10 April m'am sculat din pat, mă simt sănătos și nu mi-e ténă că mor, pentru-că m'ai mântuit dta. Iți mulțumesc de mi de ori. Cu stimă Francisc Ostiadat, mașinist în Priglența-St. Ivan (com. Bács-Bodrog), în 27 April 1904.” — Crucea dublă electro-magnetică nr. 86967 R. B. costă numai 6 cor. și vindecă boalele următoare: reumatism, respirație grea, lipsă de somn, bătăie de inimă, băla rea, de nervi; de aceea îndemnăm pe fie-care să se adrese cu încredință dlui Albert Müller Budapesta V. Vadsz-u. nr. 42/V.

Oficială.

Onoratele oficii parohiale sunt îndatorate a espeda imediat la oficiile protopresbiterale discul de la Florii și din a doua zi de Rusalii, ca astfel toate oficiile protopresbiterale să-l așternă cât mai curând la Ven. Consistoriu.

Cărți și reviste.

„Scurta povățuire la stirpirea șorcelilor de câmp”, instrucțiuni date de comisiunea r. ung. de entomologie și comunicate prin un circulariu al ministrului de agricultură „reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu” și tuturor autorităților administrative, cu adausul, ca acestea să facă a-enți pe agricultori la stirpirea de cu vreme a șorcelilor de câmp. Comitetul Reuniunii române agricole din comitatul Sibiu a tradus aceste instrucțiuni și le-a publicat sub titlul de mai sus în o broșură, carea se poate procura de la numita reuniune cu prețul de 10 fileri.

Biblioteca „Foi Poporului”. Zilele acestea a apărut în tipografia Iosif Marschall în Sibiu (fosta tipografie a Tribunei celei adevărate) o broșurică de 42 pag m 8° mic sub titlul „Din vitejiile poporului românesc” și formând broșura 1. din „Biblioteca Foi Poporului”. Pe covertă redacția Foi Poporului anunță apariția broșurei prin următoarele:

„Vedând răvna de cetire a iubitelui nostru popor, rivnă care e în creștere, am hotărât să scotem în tipărire un șir întreg de cărți, cari ca și „Folia Poporului” și „Căliniul poporului”, vor fi făcute și întocmite a nume pentru trebuințele țeranului român și peste tot pentru omul de la țară. Ele vor cuprinde povestiri și întâmplări istorice-naționale, poezii și chinturi populare, povești și legende, parte originale, parte scrise de scriitori vestiți de ai nostri, apoi glume, snove, istorii morale și pline de învățături, cum și scrieri economice practice și de folos, sfaturi, povești, etc.”.

Prima broșură din această bibliotecă conține o povestire istorică scrisă de Silvestru Moldovan despre rolul și moartea lui Nichita Balica din Peșid, fost căpitan de glotași români în revoluția lui Rákóczy Ferencz II. din veacul XVIII., cădută în lupta de la Cheia-Turcii, — și „Movila lui Burcel”, frumoasă baladă scrisă de Vasile Alexandri. Costă 20 fileri și se poate procura de la administrația Foi Poporului (Sibiu, tipografia Iosif Marschall).

Posta redacției.

„Amicul” — Deva. Au sosit ambele. Vor trebui însă să mai aștepte.

Cernăuți. Articolul despre care ne scrii a fost reprodus din „Vremea”.

Cluj. Reprimt. În numărul viitoriu,

Studiu din sfera iconografiei orientale.

De Dr. Miron E. Cristea.

(Urmare).

Din pictură au trecut sibilele și în arta dramatică bisericească. În Sevilla (Spania) se țineau la Vinerea-mare anumite procesiuni religioase, cu care ocaziune diferite persoane reprezentau scene din patimile lui Iisus.¹⁾

Cele 12 sibile încă făceau parte din personalul procesiunii; erau reprezentate prin tot atâtea fete tinere, având fie-care însigneile caracteristice.

Portul sibilelor este extraordinar de bogat. Au un costum pompos, preserat cu pietri scumpe, și provăcut cu dantete de argint, aur și mărgăritare. Rochiile, mantia, tunica, tăiată la o parte, sunt una mai frumoasă de cât alta, întregindu-se frumos una pe alta, ca niște draperii potrivite. La trup sunt mari, espresive puternice, în anii cei mai buni. Sunt niște femei pline de putere morală și încărcate de frumseți fizice.

Reasumând deci pictura cupolei, constatăm, că la vârful ei e de regulă:

1. Iisus Pantocrator. În jurul lui:

2. Maria și Ioan Botezătorul.

3. Celele îngerești, complete sau în parte; une-ori chiar 12 legiuni (în biserica mănăstirii Lavra). Se rogă s'au glorifică pe Iisus.

4. Altădată oficiază „divina liturgie”; și anume se ivesc în procesiunea de la ieșirea cu sf. daruri. Acesta liturgie mai obvine adese-ori prin altariu. Maria, Ioan Botezătorul și ingerii formeză adese-ori primul cerc în jurul lui Christos.

5. În cercul al doilea mai îndepărtat ocurea prorocii și patriarhii.

6. La marginea cupolei stă năframa și vis-a-vis sfânta cărmădă.

7. Sub cupolă evangeliștii.

Ear' mai jos în celelalte părți ale internului dăm cu ochii de cruce și de cealaltă sfinți pe cari îi agrăim în cursul diferitelor rugăciuni.

Cupola deci trebuie să reprezinte pe Iisus, încunjurat de ingerii și de sfinții mai însemnați, ascultând rugăciunile robilor sei ori imnele de laudă.

III. Naia.

Ceealaltă parte din păreții cari încunjoră naia, (naos = corabie) trebuie să înfățișeze scene din viața pămîntescă a lui Iisus, adică toate acele puncte de culminațiune din viața lui, pe cari biserica an de an le sărbătorește la zile mari:

a) Sărbătorile domnești (δεσποτικά έορταί) de la Bunavestire până la Rusalii, toate distribuite pe diferitele cupole și pe păreții învecinați. Șirul începe totdeauna în dreapta altariului, în partea de la sud-est, de către diaconicon. De multe-ori scenele ce ocurea dinaintea diaconiconului și ale protesului (proscomedie)²⁾ se aduc în legătură organică cu pictura din launtrul acestora. D. e. dacă în diaconieriu se fac — cum e în orient — chipuri privitoare la Maria, maica Domnului, și la miraculoasă lui apariție în lume, atunci în naie lângă diaconicon se potrivește Bunavestirea,³⁾ nașterea etc. Dincolo — vis-a-vis — în proscomedie e chipul jertfei lui Iisus. În naie — se potrivesc momentele din viața lui Iisus, cari stau în legătură cu jertirea, cu moartea lui.

Aceste praznice ocupă partea de sus a interiorului și urmăză una după alta în ordinea cronologică a întâmplărilor, luând aminte, ca momentele cele mai sărbătorite să se nimerescă la locuri mai frumoase, chiar cu risicul de a intrerupe ici-colea șirul cronologic.

b) Sărbătorile maicei Domnului (θεομητορικά έορταί). Aceste se așază așa, ca să se potrivească cu cele ale lui Iisus. D. e. la vest, sub „Răstignire” „Adormirea Maicei Domnului”; ear' la sud adese-ori se zugrăvește Nașterea Mariei, Intrarea în biserică, de regulă spre colțul sud-vestic.

c) Sărbătorile lui Ioan Botezătorul (nașterea, moartea) spre colțul nord-vestic.

d) Dacă permite spațiul, alte sărbători și Dumineci; mai ales cele dintre Paști și Rusalii: Dumineca apostolului Toma, a Mironositorilor, a Paralticului, a Samaritencii, a Sfinților Părinți de la Nicea etc. În mormântarea lui Toma, muierile la mormântul sau la piciorle lui Iisus, Omorul copiilor (29 Dec.) Dumineca ortodoxiei (αγίαξη της ορθοδοξίας), = Dumineca I din postul mare, ce reprezintă cinstirea icônelor după terminarea luptelor pentru icône (842). Unde mai rămâne loc poate urma:

Iisus ca copil, învățând în sinagogă (1 Sept.), minunile, vindecările și alte scene din viața lui Iisus. Asemenea oferă pericopele sfintelor evanghelii material bogat fie-cărui pictor priceput, care poate alege din ele aceea ce 'i convine.

În bisericile de la mănăstirile Lavra și Dochiariu (Atos), din v. XVI. aflăm multe asemenea chipuri de scene mai puțin însemnate.

e) Înălțarea Crucii, la 14 Sept., icônă, care înfățișează aflarea crucii de împărătesa Elena, înaintea căreia Macarie, patriarchul de la Ierusalim, ridică crucea în sus pe ambo, ca să o potă vedé poporul adunat. Icônă această și cu Dumineca ortodoxiei obvin pe păreții de lângă frontar, vis-a-vis una de alta, ori în strane.

¹⁾ Asemenea reprezentațiuni vestite, așa numitele *Passionsspiele*, se dau acuma la Oberammergau în Bavaria, lângă München.

²⁾ Diaconiconul și proscomidia sunt chilii separate, lângă altariu, sau un fel de hore ori firide mari.

³⁾ Bunavestirea de multe-ori se împarte. Gavriil în stânga naiei, ear' Maria în dreapta.

Ordinea așezării tablourilor din naie e deci acesta, mănecând de la sud-est și mergând spre vest, nord.

Pe păretele sudic, drept, adică sus pe partea sudică a platformului, de la diaconicon începând, vin momentele de la naștere, și până la Cina cea de taină, și — până la patimi; pe cel vestic patimile în jurul răstignirii. Pe cel nordic, stâng, de la proscomidie înapoi, momentele după moarte, de regulă în jurul învierii, precum deplângerea lui Christos, apariția lui în cursul celor 40 zile după înviere. Șirul îl încheie Înălțarea și Rusaliile, cari vin pe brațul ostic, ce lăgă naia cu apsisul altariului.

În vécul al XV. și XVI. s'a format în pictura acestor păreți anumite centre, ca și la cupolă. În sud Schimbarea la față, la nord Învierea, în vest Răstignirea.

f) Mai jos urmăză pe păreți figurile singuraticice ale diferiților sfinți: Sfinți părinți, arhieriei, archidiaconi, învățacei apostolești, eremiți, călugări, martiri, drepti, cuvioși etc.

Acestia se înșiră pe spațiul imediat de-asupra scaunelor (stranelor) de șeșut, după rang și demnitate. Sfinții cari au fost simpli călugări, fără dignități sau distincțiuni (cum e martiriul), se zugrăvesc pe păretele vestic. Cealaltă sfinți pe păretele drept și stâng. Archieriei în altar, prin diaconicon și proscomidieriu, însoțiți și de diaconi.

Considerând, că praznicile principale obvin odată, frumos executate pe timplă, noi credem de costisitor și chiar superflu a face în bisericile mai nouă aceleași icône de două-ori; și acesta din două motive. Anume, de-o parte, ca să nu fie pictura prea încărcată, căci — după experiențele făcute mai ales în biserica Vergu din București, la biserica frumoasă a Mirăuților din Suceava etc. — fiind prea multe scene lângă oaltă îngrămădite — sunt prea variate și multe și impresiunile produse de ele asupra privitorilor. Aceste impresiuni varii se conturbă reciproc și nu pot produce ori deștepta sentimente mai vii și mai durabile; ear' de altă parte și din considerante financiare, și în fine, ca cele ce se vor executa — mai puține fiind — să fie mai artistic lucrate și mai cu îngrijire.

Inomise sunt însă: Răstignirea, în mare, carea nu mai obvine aiera, de cât în crucea de sus de pe timplă. De regulă se pictază pe păretele vestic, vis-a-vis de altariu.

La catedralele nouă însă, în loc de părete vestic, este de regulă podișorul corului, și în păretele vestic al acestui podișor este de multe-ori câte o ferăstră mare, care nu admite pictură.

În asemenea cazuri se va putea depinge Răstignirea în stil mai mare și grandios executată pe boltitura care lăgă cupola cea mare de boltitura de-asupra corului.

Dacă spațiul permite, pictorul poate adauge și alte momente din patimile lui Iisus, mai ales, că acestea impresionează mult poporul; d. e. Judecata lui Pilat; în stânga Spânzurarea lui Iuda, sau scena din grădina Getsimani.

Pe arcul corăspunzător, de dinainte, care lăgă cupola cea mare de cupola de de-asupra altariului, adică dinaintea templei, e recomandabil: Intrarea lui Iisus în Ierusalim, earăși o concepție mai grandioasă. Permițând spațiul s'ar mai potrivă aici Maria din Vitania unge pe Iisus spre moarte; Petru se lapădă de Iisus; eventual și alte scene.

Considerând, că bis. noastră catedrală, ca și alte catedrale, are o specială misiune față de numărôsa tinerime școlară de ambele sexe, care cercetază institutele de cultură din orașele unde se află, la alegerea icônelor ce au a se mai picta în naie, trebuie să se pună un deosebit pond pe acele părți din viața lui Iisus, a Mariei și a sfinților, cari cuprind mai frumoase și mai înțelese momente și exemple educative pentru tinerime, fără a se călca prin acesta principiile generale ale iconografiei.

Așa d. e. în partea unde sunt postați tinerii: Iisus între prunci, sau înfățișarea cuvintelor sfintei scripturi: „Lăsați copiii să vină la mine” etc., pentru cei mai mici; ear' lângă asta Iisus în sinagogă în etate de 12 ani învățând, pentru cei mai marișori. Scena fiului celui pierdut pentru cei mari, se potrivește tot aproape la un loc corespunderor.

În partea unde vor fi postate fetițele: Nunta din Cana Galileei, drept simbol, că în viața conjugală trebuie să-și caute femeia împlinirea înaltei sale misiuni, ear' nu în emanciparea femeilor cu toate extravaganțele ei. Acest tablou se potrivește pe un părete din naie și pentru motivul, că în naie se celebrează taina cununiei.

Pe partea corespunderor de aceeași lăture sfântă Maria cu copilul Iisus, dragostindu-l, adică *Ilνxοφιλοῦσα*. Dar' acesta icônă așa trebuie să fie concepută, ca ea să fie un exemplu viu pentru femei, indicând prin totă înfățișarea sa scopul suprem al femeii, și anume îngrijirea nemărginită pentru viitorul celor născuți ai ei. Un asemenea potrivit tablou este sfânta Maria cu pruncul Iisus de H. Kaulbach. Copilul dorme pe masa de lucru a teslariului. E dragălaş. Mama plecându-se spre el e plină de fericire și bucurie. În dragostea ei de mamă — după-ce s'a uitat lung la el — îi ia mănuta și o sărută. Dar' ea presimte și patimile din viitor¹⁾ și o durere străbate fericirea ei, ear' o lacrimă apare în ochii-i prevădători. Cum zice poetul Stefan O. Iosif:

„Un zimbet liniștit, blând, fără vină,
„Și totuși nu știu ce ascunsă jale,
„Ce presimțiri de chinuri ideale
„Umbresc în taină fața lui divină?”
Iisus 1903.

Așa-i șede bine femeii fie-cărui popor. Să se preocupe de viitorul copiilor ei, căci nimenca pe lume, ori-cât ar fi de pedagog, nu poate înlocui pe mamă la creșterea copiilor. Și va veni timpul, când la noi mama — familia — va fi unica școlă, care va avé să crească sôrtea generațiunilor viitoare. Dacă mama nu-și va pricepe misiunea, vom merge pe calea peirei.

¹⁾ „Dară o sabie va străbate sufletul tău”.

(Va urma.)

Institut de credit și economii „BRĂDETUL”
societate pe acții în Orlat.

Anunț.

Institutul de credit și economii „BRĂDETUL”, societate pe acții în Orlat, începând din 1 Iulie 1904 acordă:

I. **Imprumuturi pe obligațiuni cu caventa și împrumuturi cambiale** cu 8% interese și 1% proviziune la an.

II. **Imprumuturi hipotecare și împrumuturi cambiale cu acoperire hipotecară**

până la K 5000 cu 8% interese
de la K 5000 în sus cu 7% interese,
fără nici o proviziune sau compe-
tință de scris.

Din ședința direcțiunii, ținută în 9 Iunie 1904.

Orlat, în 11 Iunie 1904.

Direcțiunea.

„MIELUL”
casă de împrumut și păstrare în Poiana.

Anunț.

Se aduce la cunoștință publică, că casa de împrumut și păstrare „MIELUL” din Poiana reduce cu începere de la 1 Iulie c. interesele la depunerile cu anunț de la 5% la 4½%.

(140) 1—1

Poiana, în 10 Iunie 1904.

Direcțiunea.

Epilepsia.

Cine suferă de epilepsie (nevoie), convulsii și de alte morbi nervoase, se ceară broșură asupra acestora. Se capătă gratis și franco prin „priv. Schwanen-Apotheke, Frankfurt a. M.”.

(90) 9—52

Institut de credit și economii „BRĂDETUL”
societate pe acții în Orlat.

Anunț.

Institutul de credit și economii „BRĂDETUL”, societate pe acții în Orlat, începând din 1 Iulie 1904 solveste interese, atât după depunerile ce sunt, cât și după cele ce se vor mai face:

1. 5% corporațiunilor fără considerare la termenul de anunț.

2. 4½% particularilor, cari declară, că și vor lăsa banii depuși cel puțin un an.

3. 4% particularilor, fără declarație.

Interesele se capitalizează la semestru și contribuția de stat o plătește institutul.

Din ședința direcțiunii, ținută în 9 Iunie 1904.

Orlat, în 11 Iunie 1904.

Direcțiunea.

Var

ars deopotrivă în cuptor rotund, liber de sgară, oferă loc ori-care loc de clădire în Sibiu, cu 11 corone butoiul

I. Banciu & Co, Orlat.

Comandă se primește la dnii **Georg Serfözü**, strada Faurilor, și **Mich. Schopf**, strada Cismădiei.

[102] 6—10

Un tinăr român se aplică imediat ca

practicant

în Librăria tipografiei archidiececane pe lângă condițiuni favorabile.

Preferiți sunt cei cari au absolvat gimnaziul inferior.

Licitațiune minuendă.

Pentru darea în întreprindere a adaptării și renovării școlii gr. or. rom. din Sebeșul inferior (Alsó Sebes, u. p. Felső-Sebes) se va ține licitațiune minuendă în 9 Iunie st. v. la 9 ore dimineața în edificiul școlii din Sebeș.

Prețul strigării va fi cor. 5977.

Cei ce doresc să liciteze au să depună vadiu de 5% de la suma strigării.

Planul, preliminarul și condițiile de licitare se pot vedea în fie-care zi la

Oficiul parohial gr. or. din Sebeșul-inf.

8 zile de probă!

Cu preț uimitor de efin, cu numai fl. 3-05 se poate căpeta o garnitură admirabilă constând din următoarele patrușprezece juvaere prețioase:

Important pentru fie-cine!

Important pentru fie-cine!

1 orologin de busunar anker remontoar de nickel, (sistem „Roskopf-Patent”), cu capace frumos gravate, precis regulat, garanție pe 5 ani, și cutie.

1 lanț panterat de goldin sau nichel, cu acățator, sistem parisiian.

1 ac de cravată de goldin cu brillant.

1 păreche bumbi de manșete aurii, marca „Garantie”.

1 garnitură bumbi de cămașă și guler de goldin, 15 buc.

2 inele de goldin cu pietri elegante.

1 oglindă în cutie.

Aceste 14 prețioase și admirabile obiecte împreună cu orologinul anker-remont. espedeză pentru fl. 3-05 pe lângă ramburs ori trimițându-se banii înainte, firma:

BRÜDER HURVITZ

casă de esport

Krakau, Stradom 17 (Oest.)

Ce nu convine se primește înapoi în 8 zile, ear' banii se returnează cumpărătorului, așa că e eschis ori-ce risc.

Cataloge ilustrate despre div. mărfuri gratis și franco.

— Se primesc vințetori și agenți. —

Aceeași garnitură cu un orologin goldin de Geneva care și păstrează colora auriu neschimbată, costă numai fl. 4-75.

[61] 13—16

A eșit de sub tipariu în Tipografia archidiececană:

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvântarea I. P. S. Domn Ioan Metianu, arhiepiscop și metropolit și se află de vânzare la **Tipografia și Librăria archidiececană în Sibiu** cu prețurile: broșat **7 cor.**, legat în pânză neagră **9-50 cor.**, ediție de lux broșat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

La subscrisa librărie se află de vânzare următoarele cărți de

Teodor V. Păcățian:

Cartea de aur, vol. I și II a . cor. 10—

Scopul în drept, traducere auto-

risată după Dr. R. de Jhering „ 8—

Lupta pentru drept, traducere

după Dr. R. de Jhering . . . „ 2—

Principiile politice, după Dr.

F. de Holzendorff „ 4—

Istoria politice, după Sir Fre-

derick Pollock „ 1—

Libertatea, traducere după John

Stuart Mill „ 2—

Din legile ungare: Judecătoriile

cu jurați „ —80

Buna chivernisală, carte pentru

toți, întocmită după ideile lui

Sam. Smilles „ —40

Sămbăta morților, dramă din po-

por în 5 acte, local. d. Raupach „ —60

Librăria tipografiei archidiececane, Sibiu.

Pianele Bösendorfer

stau și acum la locul prim, „afară de concurs”, și sunt în deobște recunoscute ca cele mai bune piane, atât pentru saloane, cât și pentru sale de concert. În Austro-Ungaria sunt neîntrecute. Dovada cea mai eclatantă o dau programele tuturor pianistilor renumiți, cari în Budapesta, Graz, Praga, Viena etc., concerteză exclusiv cu piane Bösendorfer.

Sunetul ales și puternic, de un farmec neasemănat, și minunatul mod cum se cântă la aceste piane, procură cântătorului plăcerea de a presta neîmpedecat ceea-ce poate.

Bösendorfer a făcut școlă.

Cu mult zel și iscusință i-a urmat

Francisc Wirth, constructor de piane reg. grecesc de curte.

construind un pian solid și fin lucrat (premiu de stat, medalii de aur, diplome de onoare) în 3 modele de salon, cu 420, 450 și 500 fl. Cu astfel de prețuri subscrișul nu a mai aflat pe piața Vienei pian de esecutare așa fină. În Ungaria sunt foarte plăcute piane de lui **Fr. Wirth**, pentru sunetul lor viu și curat ca argintul, și pentru neobicinuita durabilitate a acestuia; îndeosebi este căutat acolo, unde numai rar se poate afla acordător.

Frații Stingl, fabrică de piane c. ș. r. de curte

reprezentați prin 5 modele, de la 300—700 fl., cu registru (pedal) de harfă (Harfenzug), claviatură reformată. Piane foarte plăcute.

Cui îi place ton dulce și melodios, să-și cumpere pianul lui **W. Fritz & fiu.**

Renumele bine întemeiat al acestei firme solide (fondată în 1804) asigură cumpărătorului deplină și durabilă mulțumire. Mignon 470 fl., pian scurtat (Stutzflügel) 500 fl.

Eminentul fabricat al lui **Proksch**: pianin cu registru mut 420 fl., mignon 500 fl.

Piane bune **Hözl & Heitzmann** de la 320—380 fl.

De la firme mai nouă se află în deposit instrumente draguțe cu 250, 280 și 320 fl.; asemenea piane cu registru mut (Stummzug), așanumite „Harfen-Pianino”. (O invenție binefăcătoare pentru împrejurimea celui ce învață.)

Piane berlineze de prima calitate.

Harmoniu pentru școle și casă **Mannborg—Lipsa** cu 100 fl. și 230 fl.

Inchiriare de instrumente cu prețuri efine.

Primul deposit transilvan de piane și harmoniuri

Victor de Heldenberg

(94) 7—

Sibiu (Nagyszeben), strada cismădiei nr. 9, etajul I.

Sudorea picioarelor

se vindecă radical prin folosirea pravului

„universal antisudoric”

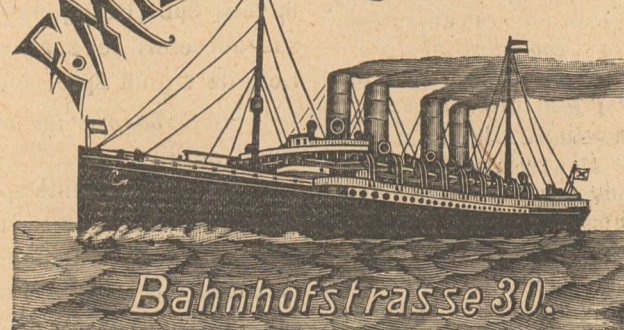
din farmacia la „ursul negru” a lui

Guido Fabritius

Sibiu.

Să se folosescă numai numitul prav!

F. Missler Bremen

Bahnhofstrasse 30.

Vaporele „Kaiser”:

Kaiser Wilhelm II, 215 metri lung,

Kronprinz Wilhelm, 202 metri lung,

Kaiser Wilhelm der Grosse, 198 metri lung,

Kaiserin Maria Teresia, 166 metri lung,

merg în 6—7 zile de la Brema la New-York.

— Plecarea Marția. —

Vaporele acestea „Kaiser” pleacă numai din Brema. Cine voește deci să călătorească cu vapor „Kaiser” (imperial) poate călători liber, fără piedeci; nimeni nu-l poate opri. Fie-care călător trebuie să fie hotărât deja de-acasă încărca voește să călătorească, și să nu se lase a fi abătut ori înșelat de nimeni. Fie-căruia îi stă în voie liberă a călători cu banii sei unde voește. Trebuie însă să se îngrijescă la timp de loc pe vapor și pentru siguranță să trimită la adresa mea 20 cor., ca arvună. Călătoria de la Brema la America costă: pe vapor „Kaiser”

140 cor., pe vapor de postă **95 cor.**

F. MISSLER, BREMEN, Bahnhofstrasse 30

casă de bancă și întreprindere de comunicațiune.

(63) 24—31